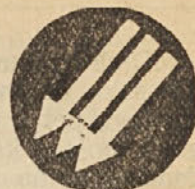

Poštnina plačana
v gotovini

Naročnina za
celo leto 12 Din.
Posamezna šte-
vilca 1.50 Din, za ino-
zemstvo 2 Din.
Naroča se pri u-
pravi v Ljubljani,
poštni predal 290

ŽENSKI LIST

Izhaja začetkom
vsakega meseca

NEODVISEN ČASOPIS

Štev. 3

V Mariboru, 1. marca 1935

Leto XII

Ženski dan

Kakor vsako leto, tako bodo tudi letos v mesecu marcu socijalistke po vsem svetu praznovale svoj ženski dan. Žal ne bo mogel biti to praznik veselja in zadoščenja, ker delavstvo po vsem svetu hudo trpi pod železno peto kapitalizma. Po vseh državah dviga umirajoči kapitalizem še svojo pest. Izraža svoj srd nad pravičnejšim družabnim redom, kateremu se mora umikati, v najrazličnejših oblikah. Po svojih hlapcih in klicarjih trosi med delavstvo lepo doneča gesla, delavstvu trosi pesek v oči z raznimi reformami, ki se pa takoj izjalovijo, ker dvema gospodarjema ne more nihče služiti. Med delavstvom blati in kleveta marksistični pokret in preganja vse, ki očitujejo svojo razredno zavest.

Toda ves napor kapitalizma ne bo mogel preprečiti njegovega poloma in pogina, ker je vse na svetu minljivo in posvečeno poginu, da iz starega nastane novo — lepše in boljše.

V tej zavesti se, vkljub vsemu, čedalje več delovnega ljudstva dviga k razredni zavesti.

Tudi čedalje več žen se zaveda svoje enakopravnosti do vseh življenjskih dobrin in svoje dolžnosti v

boju proti edinemu in najhujšemu sovragu človeštva — kapitalizmu.

Ob priliki »Ženskega dne« bodo ženske-marksistke po vsem svetu protestirale **proti vojni in fašizmu** ter manifestirale:

Za zavarovanje proti brezposelnosti mož in žena.

Za starostno zavarovanje vsega delovnega ljudstva brez razlike.

Za podaljšanje šoloobveznosti do dovršenega 16. leta.

Za splošno dolžnost in pravico do dela vseh ljudi.

Za 40 urni delovni teden.

Za pravično razdelitev vseh življenjskih dobrin.

Za udeležbo vsega ljudstva pri vseh kulturnih dobrinah.

Za reformo bračnega prava.

Manifestiramo pa tudi za bratstvo in mir med vsemi narodi.

Pozivamo vse cenj. čitateljice, da se v čim največjem številu udeležite teh prireditev, da se tako tudi slovenske delavske in poklicne ženske pridružite mednarodni trumi žen, ki se bojujejo ramo ob ramo s sodrugimi za zmago delovnega ljudstva nad kapitalizmom — za boljšo in pravičnejšo uredbo človeške družbe.

Uredništvo.

Alojzij Kovač:

Dinamit na Daljnem vzhodu

Pod tem naslovom je izdala založba »Mala biblioteka« knjižico, ki odkriva pravi obraz Japonske. In ta obraz je strahoten in grozeč, kakor ga le more pokazati imperializem v vsej svoji goloti. Da more čitatelj bolje razumeti današnje stanje Japonske, ekspanzivnost njenega kapitalizma na eni in trpljenje delavskih množic na drugi strani, nas seznanja avtor s plemensko teorijo, na podlagi katere pripisujejo nekateri meščanski sociologi Japoncem kot posebno žilavi rasi sposobnost izrednega razmaha. Avtor s poljudnim dokazovanjem ovrže to teorijo in pokazuje na gospodarske vzroke razmaha Japonske, katere kapitalistično veleposestniški ustroj je Japonce v teku treh desetletij prelevil iz prejšnje »nižje« rase v »višje« plemo.

Knjižica nas pouči tudi o konfliktu Japonske z drugimi imperialističnimi državami in o njihovem boju za Tih ocean, zlasti pa o njenem odnosu do Kitajske — vse, kar je za razumevanje enega najbolj perečih problemov današnje dobe potrebno.

Posebno zanimivo za nas, proletarske žene je poglavje o kitajskem osvobodilnem gibanju, kjer pojasnjuje avtor gospodarski razvoj Kitajske, njeno izkoriščanje po tujih imperialističnih državah, obubožanje srednjega, zlasti pa kmečkega stanu ter življenje proletarijata, ki je živel in še živi v razmerah, za katerimi daleč zaostajajo strahotne slike iz življenja angleškega proletarijata v prejšnjem stoletju, ki jih je podal Karl Marx v »Kapitalu«; tako ima

12—16 urni delavnik brez praznikov, najnižje mezde na svetu. V mnogih tovarnah delavci tudi stanujejo in spijo kar po tleh zraven strojev. V neki tekstilni tovarni v Šanghaju je neka komisija našla pri strojih košare z dojenčki mater-delavk, ki so 16—20 ur pri delu, in v tovarni strupenih žveplenk otroke pod 6. leti pri nočnem delu. Delavska »zaščita« je bila v začetku ustrelitev in obglavljenje onih, ki so zahtevali izboljšanje pogojev.

Zanimiva je svetla pojava Sunjatsena, voditelja nacionalno-revolucionarnega kitajskega gibanja, ki je reorganiziral stranko Kuo Min Tang na ljudski demokratični podlagi, ljudsko armado po ruskem sovjetskem vzoru in je izvojeval na jugu demokratično republiko. Žal, da se je stranka pomeščanila, da so njeni poznejši voditelji po smrti Sunjatsena izdali revolucionarno stvar, tako da koraka današnji proletarijat ločeno od nje in proti njej. Boj kitajskega proletariata za osvoboditev je zvezan z nadčloveškimi žrtvami. Temu boju se priključuje tudi čedalje več proletarskih žen.

Nič boljše kakor na Kitajskem se ne godi proletariatu na Japonskem. Tudi v tem pogledu nam odkriva knjižica zanimive, a strahotne resnice. Pri nas bo zopet zanimala ugotovitev, da je v japonski tekstilni industriji zaposlenih 950.000 delovnih sil, a med temi ni nič manj kot 780 tisoč žena, od njih 200.000 deklet pod 16 leti. Večino teh deklet so tovarniški agenti privabili z dežele in one stanujejo v tovarniških spalnicah pod strogim nadzorstvom, tako da strokovni organizatorji sploh ne morejo do njih. Hrano dobivajo v svojih spalnicah in jim je odtegnjena od mezde. Te spalnice so trinadstropna poslopja, obdana z visokim obzidjem, da dekleta ne bi mogla pobegniti. Ta poslopja bi bolj zaslužila ime svinjskih hlevov. Vsako dekle dobi spalno klop iz trdega lesa in tanko odejo. Hrana je navadno neužitna, obstoji iz najslabše vrste riža in zelenjave in je nezadostna, tako, da so dekleta vedno lačna. 70 odst. vseh tkalskih delavk umre od jetike. Nenaravno zapiranje deklet v spalnice povzroča nenormalne seksualne razmere med njimi.

Kljub hudemu terorju se je začel japonski delavec hitro organizirati. Njegovo pot k razredni zavesti, njegove boje s kapitalisti, zlati pa z današnjim, do skrajnosti pretiranim

fašizmom zvemo iz pričujoče knjižice, ki bo obistrila pogled vsake delavke na skupno proletarsko stvar. Naroča se: Mala biblioteka, Miklošičeva 13.

Občni zbor Zveze društev „Šola in dom“ v Ljubljani

V nedeljo, dne 17. t. m. se je vršil v Slovenski Matici v Ljubljani občni zbor Zveze društev „Šola in dom“. Občnega zbora so se udeležili delegati in delegatkinje iz večjih krajev naše ožje domovine, da izrazijo svoje želje za izboljšanje in dvig našega šolstva ter zastopniki proforskega društva, društva učiteljev meščanskih šol in združenja jugoslovanskega učiteljstva, ki jih je pozdravil predsednik Zveze dr. Lončar z željo, da bi bilo sodelovanje staršev in učiteljstva v korist naši mladini.

Za predsednika občnega zbora je bil po pravilih izvoljen g. Anton Dokler, direktor v p.

Zvezni tajnik, profesor Čopič, je podal obširno poročilo o poslovanju Zveze in društev v pretekli dobi. Iz tega poročila posnemamo, da so delovala posebno dobro društva v Mariboru, Kranju in Ptuj, kjer so direktorji srednjih ter upravitelji meščanskih in osnovnih šol složno sodelovali s starši za izboljšanje pouka, predvsem pa vzgoje našega naraščaja.

Na pobudo direktorja dr. Pavla Strmškega se je v letu 1934 ustanovilo društvo „Šola in dom“ v Murski Soboti. Društvo v Litiji je sodelovalo z drugimi činitelji, da se je ustanovila v kraju meščanska šola in glede prehrane siromašnih učencev. Ljubljansko društvo je priredilo tri predavanja za starše v Ljubljani, tri v ljubljanskem radiu ter razstavo otroških risb.

Zveza je ob počitnicah s podporo mestne občine ljubljanske in kraljevske banske uprave organizirala pod vodstvom brezposelnih učiteljev(ic) izlete tiste šolske mladine, ki ni odšla na kmete ali na morje. Važno je bilo delo za ustanovitev poklicne posvetovalnice. Izvolil se je akcijski odbor, ki pa ni mogel dobiti zadostnih sredstev za ustanovitev in vzdrževanje poklicne posvetovalnice, ker sta samo Delavska zbornica in mestna občina ljubljanska obljubili denarno pomoč. Občni zbor je sklenil, da se akcija za ustanovitev poklicne posvetovalnice nadaljuje, ker moramo uvesti načrtno gospodarstvo tudi pri uporabi duševnih in telesnih sil naroda.

Obširneje je bilo poročilo o izdajanju pomožnih knjig za domače in šolsko berilo iz srbohrvaščine, francoščine in nemščine na srednjih in meščanskih šolah, ker je namen Zveze in urednikov teh izdaj, da se ves jezikovni pouk prilagodi sodobnim metodičnim načelom s pomočjo dobrih in cenjenih knjig.

Zelo potreben bi bil družinski list za starše, ki bi jih seznanil z novjšimi vzgojnoslovnimi nazori s posebnim ozirom na domačo vzgojo otrok in pomoč pri učenju.

Na predlog predsednika nadzorstva bančnega uradnika g. Miklavčiča je bila soglasno sprejeta razrešnica upravnemu odboru.

Tajnik je prečital resolucijo, ki se zavzema za to, da se zopet odpro prvi letniki na državnih učiteljskih, ker je nevarnost, da bo nastopilo v nekaj letih pomanjkanje učiteljstva. Na učiteljska naj se sprejemajo tudi odhodniki in odhodnice meščanskih šol pod istimi pogoji, kot s srednjih šol. Pospeši naj se zidanje poslopja za III. drž. gimnazijo in za novo žensko realno gimnazijo v Ljubljani, ker je poljanska prenapolnjena. V Mariboru naj se otvori nižja ženska realna gimnazija in v Murski Soboti razširi nižja realna gimnazija v popolno. Čimprej naj se preskrbe izdaje slovenskih

učnih knjig za vse predmete na srednjih in meščanskih šolah v naši banovini. Monopol na knjige in zvezke naj se odpravi. Manjkajoče učiteljstvo na vseh vrstah šol naj se namesti; za bodoče pa pred začetkom šolskega leta, kakor določa zakon.

O tajnikovem poročilu in resolucijah se je razvila živahna in obširna debata, v katero so posegli zastopniki vseh držav in tudi zastopniki profesorjev in učiteljev.

Direktor Kadunc iz Maribora je stavil v imenu mariborskega društva zanimiv predlog, ki zasluži, da se javnost o njem izreče; namreč, da bi se ustanovila v Mariboru višja srednja šola za gospodinjstvo. Dalje se je pohvalno izrazil o knjigah, ki jih je izdala Zveza ter priporočal, da bi bile čim cenejše. Tudi zastopnik proforskega društva g. profesor Bajuk je govoril pohvalno o teh izdajah z željo, naj bi izhajale v večjih nakladah. Zastopnik učiteljev meščanskih šol, upravitelj g. Hočevan, je bil mnenja, da bodo Grimmove pravljice lahko uporabljali tudi na meščanskih šolah in prav tako srbske narodne pesmi, ki naj se čimprej izdajo. Gospa Poličeva, zastopnica ptujskega društva, je predlagala, da Zveza posreduje radi sredstev iz zdravstvenega fonda, ki naj bi bila deloma ravnateljem na razpolago, tudi iz sredstev, ki se stekajo v centralni fond v Hipotekarni banki, naj bi dobila večje podpore naša zdravilišča za šolsko mladino. Gospa Končarjeva je v imenu litijskega društva predlagala, da se v bodoče dovoli vožnja po železnici v šolo tudi preko 20 km, ako so za to dani pogoji.

Razpravljalo se je vprašanje družinskega lista, ki naj bi ga izdajalo mariborsko društvo s podporo Zveze. Odbornik ljubljanskega društva g. Hreščak je bil mnenja, da niti starši niti učiteljstvo se še ne zaveda pomena, ki bi ga imel list za vzgojo naroda, zato ni upanja, da bi bili pripravljeni žrtvovati za list še kako nizko naročnino. Zveza naj šele idejno pripravi pot takemu listu in starše navaja, da se zavejo svojih dolžnosti in pravic pri vzgoji otrok.

Tržiško društvo je poslalo obvestilo, da se strinja s predlogi in sklepi občnega zbora.

Ob koncu se je oglašil k besedi še zastopnik osnovnošolskega učiteljstva, strokovni učitelj g. Kumeli, ki je pojasnil težkoče naših narodnih šol in izrazil nekaj za splošnost važnih misli, predvsem: V šoli naj se uveljavljajo zahteve staršev in učiteljev; prosvetna politika v zadnjih letih je bila samo osebna, ni se pa dotikala osnovnih nalog vzgoje narodovega naraščaja; šola naj se otrese nepotrebnega učnega balasta, ker mora vzgajati za življenje; učiteljstvo, ki ni zrastle s kmečko grudo, nima zanjo ljubezni ne smisla, zato se ji odteguje in beži v mesto; učiteljski naraščaj naj bi zopet prišel iz kmetijskih krajev. Lokalni politični vplivi na učiteljstvo onemogočajo redno in mirno delo v šoli, zato naj se ti vplivi izločijo in učiteljstvo zopet vrne šoli ter zakon tolmači tako, da je prvo šola, potem šele izvenšolsko delo. Splošno odobravanje je spremljalo njegove besede.

Resolucije so bile soglasno sprejete. Predsednik g. dr. Lončar se je zahvalil za pobude, ki so jih dali Zvezi delegati in delegatkinje za delo v bodočnosti.

Občni zbor je bil lepa manifestacija želja naših staršev za izboljšanje pouka in vzgoje.

Iz Amerike

Priobčujemo izvajanje sodružice Angele Zaic na zborovanju »Slovenske socialistične zveze v Clevelandu«:

»Dasi naša Zveza agitira tudi med ženstvom, je v tem oziru vseeno veliko zadaj za drugimi socialističnimi organizacijami. V starem kraju imajo ženske svoje podružnice, katere izdajajo svoje glasilo »Ženski list«. Izhaja enkrat na mesec. Nedavno sem pri Proletarcu dobila nekaj števil tega mesečnika in se mi zelo dopade. Ima poročila o vseh aktivnostih in problemih proletarske žene. Ta list obstoja že enajsto leto.

Med Slovenkami v tej deželi pa je posebno aktivna cerkev. Organizirala jih je v razna nabožna društva, v Slovensko žensko zvezo in KSKJ. Čitala sem, da se je zadnje konvencije KSKJ v Indianapolisu udeležilo nekaj nad 200 delegatov in med temi je bilo 64 žena. Na konvenciji naših naprednih podpornih organizacij pa jih pride le kakih pol ducata. To poudarjam v dokaz, da žene v naprednih organizacijah niso toliko uveljavljene kakor v nazadnjaških. Zdi se mi, da jim tam cerkev pomaga naprej in do priznanja, pri nas pa si ga morajo same priboriti.

Priporočamo sodrugom, da naj poskrbe, da pristopi v klube JSZ čim več žena in da se bodo tudi udeleževale klubovih sej. Treba jih je opogumiti, da se bodo udeleževale razprav in sprejemale odbore. Izkazalo se je, da so sodružice, ki so se o delu naše Zveze dobro poučile in ki čitajo delavske liste, izkazale za dobre odbornice v klubih in uspešne v agitaciji za Proletarca.

Kjerkoli sem bila po naselbinah, sem uvidela, da vlada najboljši razumevanje v tistih družinah, kjer je tudi žena oziroma mati članica našega gibanja. Tam tudi otroci starše bolj spoštujejo in v splošnem je le od takih otrok nalažje pričakovati, da se pridružijo socialistični stranki.

Ako pridobimo v naše klube do prihodnjega zbora nekaj sto razumnih žena, se bo apel tajnika JSZ s. Charlesa Pogorelca za 2.500 članov Jugoslovanske socialistične zveze do prihodnjega zbora tudi uresničil!

Iz teh izvajanj razvidimo, da se moramo ženske povsod enako težko boriti za priznanje naše upravičenosti do sodelovanja in sodelovanja.

Skoraj dobesedno iste besede se je že tudi pri nas čestokrat slišalo ob priliki podobnih zborovanj. Opozarjam namreč na odstavek, kjer so A. Z. apelirali na sodruge v svrhu upoštevanja ženskega sodelovanja.

Da, vsestransko trnjeva je pot današnje ženske.

Celje

V Celju se ustanavlja Podružnica delavskih žena in deklet. Ustvarjajo jo pravzaprav razmere, to je položaj žene v sodobni družbi. Imamo socialnopolitično zakonodajo. Seveda na papirju! Izvaja se samo v toliko in tam,

**kjer nastopijo izkoriščani — žene in
možje skupaj složno organizirani.**

Danes je že tako, da se merijo pravice — plača, hrana, stanovanje, obleka, človeške potrebščine sploh — z zahtevami, ki jih stavlja razred izkoriščanih žensk in moških. Obseg takozvanih neobhodnih življenjskih potreb izkoriščanih in način, kako se jim ustreza, je med drugim torej tudi odvisen pod kakšnimi pogoji, navadami in s kakšnimi zahtevami nastopa razred izkoriščanih.

Žensko gibanje in potrebe po tem ustvarjajo tedaj gospodarske in družabne razmere, posebno pa položaj žene v teh razmerah. Povsod izkoriščana, v javnem življenju neupoštevana, prenaša žena najtežja bremena sedanje »krize«. Upošteva se le tam, kjer je potrebna kot cenena de-

lovna moč, predmet izkoriščanja, in kjer je potrebna njena ženskost. Dokaz temu so številke, ki jih objavlja OUZD. Iz teh številk posnemamo, da je samo v Sloveniji v štirih letih v razmerju z moškimi naraslo število ženskih delovnih moči za 6 odstotkov. V teh številkah so zapadene samo one, koje so zavarovane pri OUZD. Za pravo sliko bi morali imeti tudi podatke vseh delovnih sil, ki pri OUZD niso zavarovane. To je vsa državna podjetja, železnice, rudniki, razni zavodi, ki uživajo v sedanjosti privilegij od načela vzajemnosti, ki je seveda na papirju izraženo v zakonu o zavarovanju delavcev. To so »Merkurji« in Trg. bolniške blagajne, ki kakor smo brali v listih, poslujejo s primanjkljajem in dobivajo kritja za to od SUZORA. Torej od prispevkov, najbolj izkoriščanih delavk in delavcev. Kričečo sliko socialnega položaja žene bi pa nam nudila statistika o razmerah na kmetih. O tej se pri nas ne vodi račun, ker je socialna politična zakonodaja nikjer ne omenja.

V času, ko se ženska najbolj izkorišča, ko jo sedanjí način pridobivanja dobrin nujno sili iskati zaslužka, da kot cenejša delovna moč množi armado brezposelnih in večja dobiček lastnikov produktivnih sredstev, vstajajo preroki in pravijo: Žena naj se posveti domu in materinstvu — briga za politiko, zakaj nima sredstev za življenje, zakaj ji otroci hirajo, zmrzujejo, odkod gorje, o vsem tem naj ne razmišlja.

Pa povrnimo se k številkam. Vseh zavarovancev v Sloveniji pri OUZD je ca. 79.000. Od teh 38 odst. žensk. To je ena tretjina ali ca. 35.000. Kdo zastopa pravice teh žensk? Kdo se zanima, pod kakšnimi pogoji opravljajo težko tovarniško delo? Ali imajo predstavnice žensk vpogled in

besedo soodločevanja v čisto ženskih zadevah? V vseh večjih obratih je pretežno zaposlena žena. Tekstilna industrija dela v tej »krizi« z ogromnim dobičkom. V tej je zaposlena izključno ženska delovna moč. Ali imajo predstavnice žensk pravico vedeti, kake so razmere v teh tovarnah? Kako se izvaja zakon o zaščiti delavcev? Posebno odredbe tega zakona, namenjene zaščiti žene. Ako 35.000 žensk plačuje davek ustanovi, ki naj jo ščiti, potem ima naravno pravico, da je pri upravljanju te ustanove soudeležena. Kako pa je v Delavski zbornici? Odgovarja razmerje ženskih zastopnic številu 35.000 žensk, ki plačujejo za to ustanovo davek? In ali more kdo verjeti, da morejo razumeti naše potrebe in braniti naše koristi drugi namesto nas žene? In če je temu tako, ali ne gre ženski pravica soodločevanja povsod, v politični ekonomiji, povsod tam, kjer se obravnava gospodarsko oskrbovanje ljudi z dobrinami?

O vsem tem in o mnogem je bil pogovor delavskih žen in deklet v Celju. Nujnost sedanjega časa nam je narekovala, da smo se o tem pogovorile. Vložile smo pravila in tako postavile temeljni kamen naši organizaciji. V nji bomo potom razgovorov spoznale same sebe in naloge, ki nas čakajo.

Dvignile bomo duševni nivo žene. Motrile vsakdanje pojave, iskale vzroke sedanjega stanja (brezplačnih dopustov, armad brezposelnih), vseh socialnih krivic in bremen, ki nas tarejo. Izven delovnih ur v prostem času bomo same odločevale o našem življenju. Skrbele pa tudi za zdravo zabavo in razvedrilo. Gojile sloga, bratstvo in solidarnost med izkoriščanimi. Skupna obramba za skupne interese!

ustrahovati in jih primorati, da pridejo posamezno moledovat in jokati, da bi jih sprejel v delo, kar marsikatera mora storiti, da ne pogine od lakote.

Dobro pa vemo, da je naša rešitev edino od tega odvisna, da bomo skupaj držale, da bomo enotne in si skupno pomagale. Če bomo enotno nastopile za svoje tisočkrat upravičene zahteve, bomo tudi izboljšale svoj življenjski položaj in bedno sedanjost, od katere nimamo nič drugega kakor trpljenje in zahrbtno bolezen. Zato vse v organizacijo! Odpuščena delavka.

Zlasti pa pozivamo one, ki so bile sprejete nazaj v delo, da se organizirate v svoji strokovni organizaciji, ki je edina v stanu, da ščiti delavstvo pred krivicami, ki mu jih prizadeva podjetnik-kapitalist.

Strokovna organizacija ima edina po zakonu o zaščiti delavstva vso pravico, da posreduje pri podjetniku za izboljšanje delovnih razmer, to je povišanje plač do višine, ki jo določijo storjeno delo, ureditev delovnega časa, kakor ga določa zakon. Strokovna organizacija edina more kontrolirati morebitno nadurno delo in zanj izterjati 50 odst. doplačilo. Le strokovna organizacija more, če treba tudi s pomočjo oblasti prisiliti podjetnika do človeka vrednega ravnanja z delavstvom, v čemer se podjetniki zlasti napram ženskam posebno radi spozabljajo. Le strokovna organizacija more prisiliti podjetnika, da uredi delovne prostore tako kakor to predpisujejo zdravstvene določbe zakona o zavarovanju delavstva. Strokovna organizacija edina more vse to vršiti, ker ima zato zakonito pravico in je podpirana od vseh ostalih strokovnih organizacij.

V vednost delavkam, ki so se v Murški Soboti započele prebujati in vstopati v organizacijo, povdarjamo: Strokovna organizacija je prva in glavna zaščitnica delavstva. Tovarniška delavka se mora predvsem organizirati strokovno. Samo strokovna organizacija je v stanu tudi denarno podpi-

rati svoje članstvo za slučaj strokovnega ali meznega boja. Razume se, da je kulturna organizacija tudi potrebna in delavstvu mnogo koristi, ker ga vodi na poti do višje izobrazbe. Ravno tako je ženskam potrebno združjenje žensk, ki vodi ženske v boj za pravice, katere ženske po zakonu sicer imamo, toda žal samo na papirju, to pa zato, ker ne poznamo tozadevnih zakonitih določil. V mnogem smo pa tudi prikrašane prav zato, ker je v današnji družbi žena najbolj obtežena z bremen, ki tarejo delovno ljudstvo.

Pozivamo torej vse žene in dekleta iz Murske Sobotne in okolice, ki hodite v tovarne, organizirajte se predvsem v svoji strokovni organizaciji. V svojo izobrazbo pa se naročite na »Ženski list«, ki stane 12 Din za celo leto.

ur.

Iz podružnic ZDŽID

Mežica

Tudi pri nas se dramimo in se zavedamo svojih dolžnosti do sebe in svojih sotrpinov.

Za 30. decembra je sklicala naša podružnica Z. d. ž. i. d. zborovanje proti vojni in fašizmu.

Kljub neznamitni agitaciji se je zbralo v dvorani Konzumnega društva za Mežiško dolino lepo število sodrugov in sodružic. Zborovanje je otvorila predsednica podružnice s. Helena Knez, ki je po uvodnih besedah podala besedo soodr. Jeleni iz Maribora, ki je v daljšem govoru obrazložil stremenje reakcije, orožne industrije in fašizma. Vse te sile bi rade izzvale novo svetovno klanje, račune za to pa bi moralo zopet poravnati delavstvo. Sodr. referent je orisal naloge delavskih organizacij, zlasti pa ženskih organizacij, kakor tudi delavskega tiska itd.

Nato je še govorila predsednica s. H. Knezova, ki se je pridružila izvajanjem referenta in povdarila, da delavstvo noče vojne. V lepih besedah je obrazložila, kako je med zadnjo svetovno vojno trpelo delovno ljudstvo za tuje koristi. Tudi žene-matere, ki v mukah rodé otroke, za njih stradajo in trpe, njih, katerim je posvečena vsa njihova skrb in ljubezen, ne puste več moriti in pohabljeni. Me žene hočemo, da se ohrani mir med narodi, me nočemo vojne. Dovolj zločinov je bilo storjenih v svetovni vojni in dovolj težke so njihove socialne posledice, ki uničijo delovno ljudstvo vsega sveta. Proč z vojnimi pripravami, vojna pomeni razdejanje in propast!

Governica je nato pozvala žene, da naj vztrajajo in se boré složno ramo ob ramo z organiziranimi sodrugmi. Naj se nikar ne ozirajo ne na levo niti na desno, nego naj streme naravnost po poti, ki je začrtana po marksističnih načelih k zmagi delovnega ljudstva nad reakcionarnim kapitalizmom.

Akoravno nekateri imenujejo naš pokret »hudičevo zvezo«, da bi s tem

Murska Sobota

G. Cvetič je zaprl tovarno

Poročam Vam o nadaljnjem poteku našega boja. Pripravljalni odbor za ustanovitev podružnice je pridno na delu in je nabral, kljub pritisku na delavke od raznih strani, že čez 50 članic. V Cvetičevi tovarni so tudi izvoljene obratne zaupnice. G. Cvetič se je zelo trudil, da bi bile izvoljene one, ki jih je on priporočal. To se mu pa ni posrečilo in izbrale smo take, ki so se zdele nam primerne. Prav to in ves naš boj za izboljšanje življenjskih razmer, ki seveda ne gre v njegov račun, je vzrok, da je naredil največ kar je mogel: zaprl je tovarno in je vrgel v najhujši zimi vse delavke na cesto in nas izpostavil najtežjemu pomanjkanju. To dejanje najbolj označuje g. Cvetiča. Nam se ima zahvaliti za vse svoje premoženje, za vso udobnost in bogastvo. On je vložil v podjetje samo nekaj denarja, kateri se mu je z našim delom že davno vrnil in potisočil. Me pa smo vložile v njegovo podjetje vse, kar smo imele: mladost, telesno moč, solnce, zrak, veselje, svobodo, zdravje in življenje. Od 110 nas je postalo pri delu 80 tuberkuloznih, 3 so v cvetu mladosti kot žrtve dela letične umrle, niti pogreba se nismo mogle udeležiti. Vse za profit, vse za dobiček! V samoobrambi smo se obrnile na Delavsko zbornico, ki je poslala v M. Soboti svojega zastopnika. Ta je šel z dvema zaupnicama h g. Cvetiču, da bi interveniral zaradi zaprtja tovarne. Toda g. Cvetič se sploh ni hotel razgovarjati o stvari.

Po tednu dni, ko je zaprl tovarno, jo je zopet odprl. Toda sprejel je v delo od 110 delavk le 40. Onih, ki so najbolj borbene in zavedne in so se vpisale v organizacijo, ni sprejel. Bilo jim je povedano, da naj hodijo prihodnje tedne povpraševati, kdaj bodo lahko tudi one dobile delo. Tudi tri zaupnice niso bile sprejete. Kaj to pomeni, prav dobro vemo. G. Cvetič hoče po svoje »vzgojiti« najprej teh 40, ostale pa

odvrnili delavske žene od prepotrebne organizacije, vemo, da spadamo vse delavske žene in dekleta v Zvezo delavskih žen in deklet. Govornica je pozivala navzoče, da vsi sodelujejo, ker le tako bo mogoče doseči vidne uspehe.

Govoril je še sodr. Maks Potočnik, ki je istotako bodril navzoče k vztrajnosti in solidarnosti, nakar je predsednica zaključila lepo uspelo delavsko manifestacijo. Po zborovanju se je vpisalo v Zvezo del. žen in deklet več novih članic in priglasilo se je tudi nekaj novih naročnikov za »Delavsko Politiko«.

Črna

Dne 10. februarja se je vršil naš redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Udeležilo se ga je okoli 60 članic in tudi nekoliko sodrugov.

Ko je bil dnevni red izčrpan, je predsednica podala besedo sodružici Š. Brezar iz Ljubljane, ki nam je v poučnih besedah podala pregled stremiljenj in dolžnosti organiziranih žen. Razložila nam je vlogo fašizma, ki se pojavlja v vseh državah ter nas posvarila pred zapeljivci in izdajalci, ki se z lepimi obljubami vtihotaplajo tudi v naše vrste. Opozorila nas je tudi na dolžnosti, ki jih imamo delavske žene-matere do svojih otrok, namreč, da je naša najsvetejša naloga, da jih vzgajamo v razredni zavesti.

Sodružica Raušerjeva je tudi v jedrnatem govoru bodrila navzoče sodružice, da pridno agitirajo med svojimi znankami za našo organizacijo ter ožigosala početje nacionalistov v našem kraju. Po dolgotrajnem odobravanju njenih izjavianj je povzela besedo sodružica Kuchs. Obrazložila je težave, ki jih imamo zaradi pomanjkanja prostora, kjer naj bi se naši otroci v svojem prostem času shajali in zaradi pomanjkanja denarnih sredstev, s katerimi bi mi mogli odvajati naše otroke od vpliva nam sovražnih sil. Sodrug Eisinger je pozval vse navzoče sodruge in sodružice k solidarnosti v boju in zabavi. Pozval nas je, da naj se tudi mi odrasli ne udeležimo prireditve naših nasprotnikov.

Nato se je prečitlo resolucijo, ki smo jo sestavili na odborovi seji 2. februarja. Resolucija je bila z odobravanjem soglasno sprejeta. Sprejeto resolucijo priporočamo vsem razredno zavednim v uvaževanje. V odbor so bile izvoljene sledeče sodružice: predsednica Kuchs Marija v Žerjavu, namestnica Kreinc Antonija v Črni, tajnica Novak Angela v Mušeniku, namestnica Voglič Marija v Črni, blagajničarka Ipavic Helena v Mušeniku, namestnica Repenšek Marija v Žerjavu; odbornice: Hribnik Marija, Raulen Margareta, Bloder Amalija, Mostner Jerica, Golobinek Jerica, Zager Marija. Nadzorstvo: Hribnik Marija, Raulen Margareta.

Resolucija se glasi:

Izjavljamo,

1. da smo trdno odločene vztrajati in bojevati se v smislu marksističnih načel. Zato pozivamo vse delavstvo, da ustvarja enotno marksistično fronto na podlagi obstoječih strokovnih in kulturnih organizacij;

2. pozivamo vse članice Zveze delavskih žen in deklet v podružnicah in v centrali, da dosledno sodelujejo s sodrugi, združenimi v marksističnih organizacijah in zavračajo vsakogar, ki bi zaupnike in funkcionarje teh organizacij blatil.

Jesenice

V nedeljo, 27. januarja t. l. se je vršil 9. redni občni zbor naše podružnice Z. d. ž. i. d. ob udeležbi lepega števila članic ter zastopnikov našega združenstva in SMRJ ter zastopnice iz Ljubljane.

Pred prehodom na dnevni red smo počastile spomin na prvo predsednico naše podružnice, na sodružico Heleno Zugwitz. Sodrug C. K. je pozval navzoče, da se vselej zavedajo svoje razredne dolžnosti kot gospodinjice ter nabavljajo vse svoje gospodinjske in življenjske potrebščine v združni prodajalni. Sodrug G. V., zastopnik SMRJ, je poudaril potrebo po čim tesnejšem sodelovanju s strokovno organizacijo. Povdaril je, naj ne poslušamo naših nasprotnikov, ki iz zavisti do nas, zaradi naših številnih in močnih organizacij, trosijo med nas neresnične vesti in blatijo naše funkcionarje. Povdaril je, da so nam funkcionarji SMRJ vedno na razpolago za pojasnila in morebitne nasvete. Pozival nas je, da se po svojih zastopnicah udeležujemo sej in sestankov SMRJ, da bomo tako o vsem, kar se tiče razmer v tovarnah in v splošnem poučene. Sodrug S. nam tudi radevolje na razpolago, da nam na našo željo oz. zahtevno pridejo poročati na naše sestanke.

Sodružica S. B. iz Ljubljane nas je pozvala k vztrajnosti v razrednem pokretu, svarila pred zapeljivci, ki prihajajo med nas z lepo donečimi gesli. Nas pozvala na tesno sodelovanje z organiziranimi sodrugi. Opozorila nas je na naše razredne dolžnosti do naše mladine, katero moramo vzgojiti v pravem razrednem duhu. Zato moramo opustiti vse preživele običaje in poskrbeti za novo vzgojo in nove prireditve, ki so našemu razrednemu pokretu primerne. Uvažujmo dobre in pravilne nasvete govornikov, smo sklenile delovati neumorno za uspeh naše organizacije in tako ramo ob rami z našimi sodrugi bojevati se za lepšo bodočnost delovnega ljudstva.

Nato se je vršila volitev novega odbora ob lepem soglasju vseh navzočih. Novi odbor sestoji iz sledečih sodružic: predsednica Koren Ivana, namestnica Georgini Marija, tajnica Žužek Mici, namestnica Medja Toni, blagajničarka Zorman Mici, namestnica Kaučič Mici; odbornice: Malenšek Francka, namestnica Grintov Mici, Rebernik Marija, nam. Hafner Mici, Slibar, namestnica Mravljne, Lepin, nam. Bolte. Kontrola: Azman Ivana, Čelešnik Ivana.

Občni zbor je potekel v najlepšem redu in v zadovoljstvo vseh navzočih, nakar se je še podpredsednica S. Malenškova zahvalila vsem in ob 6. uri zvečer zaključila lepo uspešni občni zbor.

Tiskovni sklad. Dne 27. januarja t. l. so darovale za tiskovni sklad sledeče sodružice: Medja Toni 8 Din, Žužek Mici 2, Križelj 1, Taučer 1, Lepin 2, Mesec 2, Mravljne 1, Grintov 2, Robič 2, Demšar 2, Židaneček 2, Zupan 2, Razinger 2, Hafner 1, Vister Gustl 3, Kaučič 2, Smidt 2, Georgini 2, Tratnik 1, Stremfel 1, Slabe 2, Jereb 2, Zorman 2, Rebernik 2, Žužek 3, Taler 1, Malenšek 2 in Sušterskič 1 Din. — Skupaj 58 Din, za katere najlepša hvala in posenmanja vredno.

Zahvala. Podpisana se najiskrejeje zahvaljujem za bolniško podporo Din 50, katero sem prejela za časa moje hude bolezni od Zveze del. žen in deklet, podr. Jesenice. Enako se zahvaljujem za obisk ss. Žužkovi in Korenovi. Vas pozdravljam Ana Členšek.

Zahvala. Podpisana se najiskrejeje zahvaljujem za bolniško podporo Din 50, katero sem prejela za časa moje hude in težke bolezni od Zveze del. žen in deklet, podr. Jesenice. Istočasno se zahvaljujem vsem sodružicam za obiske, katere me zelo tolažijo v moji težki bolezni. Sodružno Vas pozdravljam Metka Matelič.

Ptuj

Brezposelni in draginja. V našem mestu imamo okoli 100 brezposelnih. Može so sicer zaposleni pri zaslinih delih, kjer zaslužijo družinski očetje v najboljšem slučaju, tedensko Din 108.—. Kako naj s tem izhaja veččlanska družina, si lahko vsak misli. To je itak lepo in vse je poceni, bo rekel neki rodoljub, ki s tem zneskom dnevno težko izhaja...

Da se mestna občina briga za brezposelne, je res, žeteli bi bilo le še, da bi tudi v pogledu porasta cen kak ukrenila.

Ne moremo namreč razumeti, kako je mogoče, da moramo tu plačevati n. pr. olje Din 2.— dražje pri litru kakor v Mariboru in moko 25 do 50 par. Dognati se namreč da pri povišanju cene na debelo za 25 par, naše izmozgano ljudstvo mora plačevati več 50 par pri kg. Tudi sladkor si delavska družina more privoščiti le v najneznatnejši meri. Pozivamo one, ki skrbijo za blagor naroda, da to uvažujejo in vse potrebno ukrenejo.

Članice ptujске podružnice opozarjamo, da imamo kakor običajno prvi ponedeljek v marcu, t. j. dne 4. marca, širšo sejo z običajnim dnevnim redom. Vsaki članici, ki se zaveda potrebe in dolžnosti organizacije, je udeležba dolžnost.

Zveza del. žen in deklet, podr. Ptuj, skupno s Strokovno komisijo in Svobodo je priredila dne 14. februarja predavanje o temi »Poročilo o svetovnem ženskem kongresu proti vojni in fašizmu«. Ob nabito polni dvorani nam je s. predavateljica orisala sedanji položaj. Živo nam je predložila nevarnost vojne vihr. z ozirom na imperijalistične težnje italijanskega fašizma v Abesiniji. Tako tudi Evropa ni daleč, ko se bo začelo bratarmorno klanje za profit kapitalistov. Prikazala nam je vso tragedijo delovnega ljudstva pod terorizem fašizma. Vse lepe fraze hitlerjevega programa za osvoboditev žene, so se razblinile v nič. Danes je ravno delavska žena ona, ki je pod fašizmom najbolj zatirana. Fašizem skuša rešiti brezposelnost tudi na račun žene s tem, da ji jemlje pravico do dela. Na podlagi statistike nam je s. predavateljica dokazala, da je danes dvestoosemdeset tisoč deklet neporočenih. Kdo pa bo to preživljal, če žena nima pravice do dela? Pa se je našla v dvorani takoj ena »brihtna« glavica, in sicer »tovariš« Polič kakor je sam zahteval, da se ga imenuje, ki pravi: »Ustanovimo harem in vsa ta dekleta so preskrbljena.« Vsekakor idealna rešitev. Z ozirom na to pametno rešitev izgleda pač, da ta tovariš živi nekje na luni ter da sploh ne pozna razmer. Sodeč po govorjenju za tega tovariša ne igrajo milijoni brezposelnih sploh nobene vloge. V svoji prekipeljavosti pameti sploh ne misli, kako bo preživljal harem delavcev, ki je sedem let brezposeln ter od lakote umira žena in deca. Imeli smo pač pričko ponovno slišati, kako si predstavljajo rešitev brezposelnosti različni »tovariši«, ki imajo po drugih državah ime fašisti ali narodni socialisti itd.

Podružnica v Ptuj proslavi Ženski dan dne 8. marca ob 20. uri v dvorani »Svobode« v Panonski ulici 5. Na to prireditev opozarjamo vse žene, da se brezpogojno udeležijo te mednarodne manifestacije.

Ali si že naročnica „Ženskega lista“ — ako nisi, ga naroči takoj pri upravi „Ženskega lista“, Ljubljana, poštni predal 280.